

IX.

B e t æ n k n i n g

over

Forslag til Lov om Indførelsen af det metriske System for Maal og Vægt.

(Afgiven af Landstingets Udvalg den 3die Januar 1877).

Udvalgets Medlemmer, med Undtagelse af medundertegnede Andre, ere enige i at tilraade Overgangen til det metriske System for Maal og Vægt, om end i forskjellig Grad, saaledes som nærmere vil fremgaa af de nedenanførte Ændringer.

Lideling af Mønt, Maal og Vægt har i dette Aarhundrede gjort sig stedse mere gjældende ved at træde istedetfor de tidligere benyttede Delinger, og her i Landet have vi fulgt i samme Retning, navnlig ved Loven af 19de Februar 1861 om en ny Inddeling af Vægten og ved Møntloven af 23de Mai 1873. Bestemmelserne i sidstnævnte Lov ere fuldstændig gjennemførte, men de Lettelser, som det nye Møntsystem er faa vel stiftet til at yde i alle Beregninger og Omsetninger, ville dog først komme Befolkningen tilgode i fuldt Omfang, naar Lidelingen gjøres mere bestemt gjældende ved Vægt, end hvad der er Tilfælde med ovennævnte Lovs Bestemmelser, og naar den ligeledes indføres ved Længdemaal, Flademaal og Rummaal.

De her i Landet gjældende Systemer for Maal faa ved deres Inddelinger i en skærende Modsetning til Møntsystemet, hvilket ikke kan andet end medføre store Ulemper i Detailhandelen, hvorom ogsaa et Vidnesbyrd foreligger i et Andragende fra Bestyrelsen for Manufakturhandlerforeningen, der er tilfallet Udvalget, og maa utvivlsomt foranledige Tab for de mindre bemidlede Folkelasser, der ofte kjøbe i smaa Kvantiteter. De frembyde desuden en Mangfoldighed af Enheder med forskjelligartede Inddelinger, der bebyrde Sukommelsen og besværliggøre alle Beregninger ved Kjøb og Salg, hvilket, som ovenanført, gjøres yderligere vanskeligt ved, at ingen af disse Inddelingsmaader stemmer med Møntsystemet. Vi skulle eksempelvis paaapege

nogle af dem, der forekomme mest i det daglige Liv. Som Enhed for Længdemaal benyttes i mange Forhold en Alen, der deles paa to forskjellige Maader, nemlig enten i Kvarter og Sættende dele eller i 24 Tommer; i andre Virksomheder benyttes som Enhed en Fod, delt i 12 Tommer à 12 Linier à 12 Skrupler. Som større Længdeenhed benyttes en Favn, og alle disse Enheder benyttes da atter til at danne Maal for Flader og Rum, idet faa at fige hver særlig Art af Virksomhed har valgt sin Længdeenhed som Grundlag for Flademaal og Rummaal. Dette fører til Mangel paa Overfælselighed, og Dolotelds-Inddelingen desuden til yderst besværlige Regninger i alle Tilfælde, hvor der kræves Nøjagtighed; ved Udmaalning af Lommer deler man derfor Kubikfoden i 12 Lommer à 12 Linier, medens man i Beregninger af videnskabelig Natur benytter Lideling. Rummaalene frembyde det Særlige, at man under den fælles Benævnelse Lønde har tre Enheder af forskjellig Størrelse, nemlig Oltønde, Kornlønde og Kultønde, hver bestemt til Maaling af visse Arter af Gjenstande. De to sidste deles i samme Antal Skjepper, Fjerdingkar og Ottingkar, faa at altsaa ogsaa disse mindre Enheder findes af forskjellige Størrelser under samme Benævnelse, og Oltønden har sin særskilte, fra de andre forskjellige Inddeling.

Der er saaledes vistnok Anledning til, at man samtidigt med Lidelingen indfører et simplere og mere ensartet System for de forskjellige Arter Maal. Disse Fordele besidder Meterystemet, hvis Sænsigtsmæssighed overhovedet bestyres ved den store Udbredelse, det efterhaanden har faaet. I denne sidste Omstændighed ligger desuden en vægtig Grund til at vælge det, idet vi derved vilde opnaa den store Fordel at faae Maal tilfælles